

Yönetmelik

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

Doğal Gaz Piyasası Lisans Yönetmeliğı

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğın amacı; doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren veya gösterecek tüzel kişilere verilecek lisanslara ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren veya gösterecek tüzel kişilere lisans verilmesi, lisans kapsamındaki faaliyetlerin yürütülmesi, lisansların iptali, sona ermesi, yenilenmesi, tadili ile lisans sahiplerinin hak ve yükümlölüklerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

1) Kanun : 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununu,

2) Kurum : Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

3) Kurul : Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,

4) Başkan : Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanını,

5) Atıl kapasite : İletim veya depolama şirketlerinin kapasite satışlarından sonra geriye kalan kullanılabilir kapasiteyi,

6) Bağlantılı sistem : Birbirleriyle karşılıklı bağlanmış ve bütün oluşturan sistemi,

7) Dağıtım : Doğal gazın müşterilere teslim edilmek üzere mahalli gaz boru hattı şebekesi ile naklini ve perakende satışını,

8) Dağıtım şebekesi : Bir dağıtım şirketinin belirlenmiş bölgesinde, işlettiği doğal gaz dağıtım tesislerini ve boru hatlarını,

9) Dağıtım şirketi : Belirlenen bir şehirde doğal gazın dağıtımı ve mahalli gaz boru hattı şebekesi ile nakli faaliyetlerini yapmaya yetkili kılınan tüzel kişiyi,

10) Depolama : Günlük ve mevsimlik değişiklikleri karşılamak ve doğal gaz temininin azalması veya durması ile meydana gelen doğal gaz açığını gidermek amacıyla doğal gazın, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) veya gaz olarak depolanmasını,

11) Depolama şirketi : Doğal gazın depolama faaliyetini gerçekleştirmek üzere yetkilendirilen tüzel kişiyi,

12) Depolama tesisi : Üretimde yararlanılan tesisler hariç olmak üzere, bir tüzel kişinin mülkiyet veya işletmesinde bulunan ve doğal gazı, LNG veya gaz olarak depolamaya mahsus tesisi,

13) Doğal gaz : Yerden çıkarılan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonlar ile bu gazların piyasaya sunulmak üzere çeşitli yöntemlerle sıvılaştırılmış, basınçlandırılmış veya fiziksel işlemlere tabi tutulmuş (Sıvılaştırılmış Petrol Gazı -LPG hariç) diğer hallerini,

14) Dolaysız hat : Bir serbest tüketiciyi bağlantılı sistem oluşturacak şekilde besleyen doğal gaz boru hattını, doğal gazın şehirler arasında ve özel vasıtalarla taşınmasını, iletim şebekelerinin ulaşmadığı yerlerde basıncının düşürülerek satılmasını,

15) İhracatçı şirket : Üretim şirketi ve toptan satış şirketlerinden veya ithalatçı şirketlerden satın aldığı gazı yurt dışına pazarlayan tüzel kişiyi,

16) İletim : Üretime mahsus toplama hatları ve dağıtım şebekeleri haricindeki gaz boru hattı şebekesi veya sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşıma vasıtalarıyla gerçekleştirilen doğal gaz naklini,

17) İletim şirketi : İletim faaliyetlerini gerçekleştiren tüzel kişiyi,

18) İlgili mevzuat : Doğal Gaz Piyasasına ilişkin Kanun, yönetmelik, tebliğ, genelge, Kurul kararları ile ilgili tüzel kişinin sahip olduğu lisans veya lisansları,

19) İştirak : Doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya başka şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişilerle birlikte piyasada faaliyet gösteren herhangi bir tüzel kişiyi kontrol eden şirket veya doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte, başka herhangi bir şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişiler tarafından kontrol edilen, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişiyi ve bu şirketlerin ve/veya piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin birinin diğeriyle veya birbirleriyle olan doğrudan veya dolaylı ilişkisini,

20) İthalatçı şirket : Doğal gazın toptan satış şirketlerine, serbest tüketicilere veya ihracatçı şirketlere satışı veya yurt dışına doğrudan satışı amacıyla yurt dışından LNG veya gaz formunda doğal gaz temin edilmesi faaliyetlerini gerçekleştiren tüzel kişiyi,

21) Kontrol : Bir tüzel kişi üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak o tüzel kişinin sermayesinin ya da ticari mal varlığının yarısından fazlasını veya oy haklarının yarısından fazlasını kullanma hakkını ya da denetim kurulu, yönetim kurulu veya tüzel kişiyi temsile yetkili organların üyelerinin yarısından fazlasını atama hakkını ya da işlerini idare etme hakkını,

22) Lisans : Tüzel kişilere piyasa faaliyetinde bulunabilmeleri için Kanun uyarınca Kurul tarafından her bir piyasa faaliyeti için verilen izin belgesini,

23) Mahalli gaz boru hattı : Şehir içi doğal gaz dağıtımını yapacak olan dağıtım şirketinin inşa edip işleteceği tüm dağıtım hatlarını,

24) Piyasa faaliyeti : Doğal gazın iletim, dağıtım, toptan satış, ithalat, ihracat ve LNG tesislerinde sıvı olarak veya yer altı ve yer üstü tesislerinde gaz veya sıkıştırılmış gaz olarak depolanması dahil olmak üzere alımı, satımı veya hizmet ve ticari faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin işlemlerden oluşan faaliyeti,

25) Serbest tüketici : Yurt içinde herhangi bir üretim şirketi, ithalat şirketi, dağıtım şirketi veya toptan satış şirketi ile doğal gaz alım-satım sözleşmesi yapma serbestisine sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

26) Serbest olmayan tüketici (abone) : Doğal gazı kendi kullanımı için dağıtım şirketlerinden almak zorunda olan gerçek veya tüzel kişiyi,

27) Sertifika : Doğal gaz faaliyeti yapan tüzel kişilerin sistemde yer alacak tesislerinin tasarımı, yapımı, revizyonu, bakımı, onarımı, kontrolü, müşavirliği ve benzeri hizmetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterliliğini gösteren ve Kurul tarafından verilen izni,

28) Sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) : Doğal gazın basınçlandırılmış halini,

29) Sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) dağıtımı, iletimi ve satışı : Doğal gazın kuyubaşı, ulusal iletim şebekesi veya şehir içi dağıtım sisteminden satın alınıp sıkıştırılması, basınçlı kaplara doldurulması ve satılması; sıkıştırılmış haldeki doğal gazın şehirler arasındaki özel vasıtalarla taşınması ve/veya iletim şebekelerinin ulaşmadığı yerlerde basıncının düşürülerek satılması faaliyetlerini,

30) Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisi : Doğal gazın sıvı olarak taşınması ve depolanması amacıyla sıvılaştırılması, boşaltılması, depolanması ve tekrar gaz haline getirilmesi için kullanılan tesisleri,

31) Sistem : Doğal gazın üretimi, iletimi, depolanması ve dağıtımı işlevlerini yerine getirmek üzere kurulan tesis ve teçhizatı,

32) Sistem kullanıcısı : Sistemden gaz alan veya sisteme gaz temin eden veya sistem üzerinden transit gaz geçişi yapan gerçek veya tüzel kişiyi,

33) Şehir: Belediye veya büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan imarlı alanlar bütünü,

34) Tarife: Doğal gazın iletimi, dağıtımı, LNG veya gaz olarak depolanması ve satışı ile bunlara dair hizmetlere ilişkin fiyat, hüküm ve şartları içeren düzenlemeleri,

35) Taşıma sözleşmesi : Sistem kullanıcıları ile iletim şirketleri arasında doğal gazın taşınması amacıyla yapılan sözleşmeyi,

36) Tedarikçi : Serbest tüketicilere, toptan satış şirketlerine, ithalatçı şirketlere, ihracatçı şirketlere, CNG dağıtımı, iletimi ve satışı şirketlerine ve dağıtım şirketlerine doğal gaz satan ithalatçı şirketleri, toptan satış şirketleri ve üretim şirketlerini,

37) Teslim sözleşmesi : Sistem kullanıcıları veya onların adına hareket edenlerle iletim şirketleri arasında veya depolama şirketi ve iletim şirketleri arasında veya iletim şirketlerinin kendi aralarında doğal gazın devir teslimi için yapılan sözleşmeyi,

38) Toptan satış : Doğal gazın dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere yapılan satışını,

39) Toptan satış şirketi : Sistem içinde veya dışında, iletim veya dağıtım faaliyeti yapmaksızın, doğal gazın toptan satış faaliyeti ile iştigal eden tüzel kişiyi,

40) Transit hat : Yurt dışından gelen doğal gazı yurt dışına iletmek üzere tesis edilmiş boru hattını,

41) Tüzel kişi (şirket) : Kanun hükümleri uyarınca doğal gazın üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan satışı, ithali, ihracı, ticareti ve depolanması fonksiyonlarını yürütmek üzere kurulmuş özel veya kamu hukuku tüzel kişisini,

42) Ulusal iletim şebekesi : Ulusal iletim sisteminin bir parçası olan yüksek basınçlı boru hatlarını,

43) Ulusal iletim sistemi : Doğal gazın ülke çapında iletimini sağlayan ulusal iletim şebekesi ile dağıtım, depolama, sıvılaştırma, sıvılaştırılmış gazın gazlaştırılması ve benzeri diğer iletim tesislerinden oluşan sistemi,

44) Üretim : Doğal gazın 7.3.1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında Türkiye'de yer altında bulunan yataklarından yer üstüne çıkarılmasını, temizlenmesini ve arıtılmasını, toplama hatlarıyla iletim hatlarına kadar taşınmasını,

45) Üretim şirketi (işletmeci) : Türkiye'de üretim faaliyetini gerçekleştiren tüzel kişiyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Lisans ve Lisans Alma Yükümlülüğü, Lisans Türleri ile Lisans Süresi

Lisans ve lisans alma yükümlülüğü

Madde 5 — Lisans, tüzel kişilere piyasa faaliyetinde bulunabilmeleri amacıyla Kurul tarafından her bir piyasa faaliyeti için verilen izin belgesidir. Doğal gaz piyasa faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişiler Kurumdan lisans almak zorundadır.

Lisanslar hiçbir surette devredilemez. Ancak, lisans sahibi tüzel kişiye bankalar ve/veya finans kuruluşları tarafından sınırlı veya gayri kabili rücu proje finansmanı sağlanması halinde, kredi sözleşmesi hükümleri gereği, bankalar ve/veya finans kuruluşları Kuruma gerekçeli olarak bildirimde bulunarak, bu Yönetmeliğin öngördüğü şartlar çerçevesinde önerecekleri bir başka tüzel kişiye lisans sahibi tüzel kişinin lisansı kapsamındaki tüm yükümlülüklerini üstlenmek şartıyla lisans verilmesini talep edebilir. Önerilen tüzel kişiye, bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülükleri yerine getirmesi kaydıyla lisans verilir.

Lisans sahibinin lisans kapsamındaki hakları, Kuruldan izin alınmaksızın üçüncü şahıslara temlik edilemez.

Piyasada lisans almaksızın faaliyette bulunduğunun tespit edilmesi halinde, ilgili tüzel kişi hakkında Kanunun 9 uncu maddesi hükümleri çerçevesinde işlem yapılır.

Tüzel kişiler gösterdikleri her bir piyasa faaliyeti ve aynı faaliyeti gösterdikleri her bir tesis için ayrı lisans alır.

Lisansın verilmesini müteakip her lisans sahibi için ayrı bir sicil dosyası açılır ve ilgili mevzuat hükümlerine göre sicil kayıtları tutulur.

Lisans türleri

Madde 6 — Faaliyet konularına göre Kurumdan alınabilecek lisans türleri şunlardır:

a) İthalat lisansı,

b) İletim lisansı,

c) Depolama lisansı,

d) Toptan satış lisansı,

e) Dağıtım lisansı,

f) Sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) lisansı,

g) İhracat lisansı.

Lisans süresi

Madde 7 — Lisanslar bir defada en az on, en fazla otuz yıllık süre ile verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Lisans Başvurusu, İnceleme ve Değerlendirme,

Lisansların Geçerlilik Kazanması, Lisans Bedelleri ve Katılma Payı

Lisans başvurusu

Madde 8 — Piyasada faaliyet gösterecek özel hukuk tüzel kişilerinin 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda anonim şirket veya limited şirket olarak kurulmaları halinde, hisselerin tamamının nama yazılı olması şarttır.

Tüzel kişiler piyasada faaliyet göstermek üzere lisans almak için; EK-1’de yer alan "Lisans Başvuru Dilekçesi" ve EK-2’deki "Taahhütname" ile birlikte, EK-3’de istenilen bilgi, belge ve taahhütnameleri eksiksiz olarak ibraz etmek suretiyle Kuruma başvurur.

Başvuru sırasında tüzel kişilerden istenen belgelerin ilgili mevzuata uygun olarak teslim edilip edilmediği hakkındaki değerlendirme; sunulan belgelerin Kurum merkez evrakına giriş tarihini izleyen beş iş günü içerisinde tamamlanır ve değerlendirme sonuçları ilgili tüzel kişiye yazılı olarak bildirilir.

İlgili mevzuata uygun olarak yapılmadığı tespit edilen lisans başvurularındaki eksiklik veya yanlışlıklar yazılı bildirim tarihinden itibaren beş gün içerisinde giderilmediği takdirde başvuru yapılmamış sayılır ve başvuru evrakı iade edilir.

Şehir içi doğal gaz dağıtım lisansına ilişkin başvuru, yeterlilik, ihale, değerlendirme ve lisans verilmesine yönelik işlemler Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğine göre yapılır.

Lisans başvurularının inceleme ve değerlendirmeye alınması

Madde 9 — Lisans başvuru esaslarına göre eksiksiz olarak yapıldığı tespit edilen başvuruların; inceleme ve değerlendirmeye alınabilmesi için başvuru sahiplerine yazılı bildirimde bulunulur ve lisans alma bedelinin yüzde birinin, bildirim tarihinden itibaren beş gün içinde Kurum hesabına yatırılması istenir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde başvuru reddedilmiş sayılır.

Lisans alma bedelinin yüzde birinin Kurum hesabına yatırıldığıнын tevsik edilmesini takiben lisans başvurusu inceleme ve değerlendirmeye alınır. Lisans başvurusunun inceleme ve değerlendirmeye alınması, lisans almaya hak kazanıldığı anlamını taşımaz.

İnceleme ve değerlendirme

Madde 10 — Kurum yaptığı inceleme ve değerlendirmede tüm lisanslar açısından temel olarak aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur;

- a) İlgili mevzuatta öngörülen amaçlara uygunluk,
- b) Tüketici haklarının korunması ile rekabetin ve piyasanın gelişimine olan etki,
- c) Tüzel kişinin mali gücü ve finansman kaynakları,
- d) Başvuruda bulunan tüzel kişilerin; varsa, yurt içi ve yurt dışı piyasalardaki deneyim ve performansı,

Başvuru sahibinden, inceleme ve değerlendirme sürecinin sonuçlandırılabilmesi için gereksinim duyulan her türlü ek bilgi ve belge ayrıca istenebilir ve başvuru sahibi tüzel kişiyi temsile yetkili şahıslar doğrudan görüşme yapmak üzere çağrılabilir.

İnceleme ve değerlendirmenin sonuçlandırılması

Madde 11 — Doğal gaz piyasasında faaliyet gösterecek tüzel kişilerin lisans almak için Kuruma yapacakları başvuruya, başvuru yapıldığı tarihten itibaren, en fazla altmış gün içerisinde Kurum tarafından cevap verilir.

Kurum tarafından yapılan inceleme ve değerlendirme Kurula sunulur ve lisans başvurusu Kurul kararıyla sonuçlandırılır. Lisans başvurusunun Kurul kararıyla reddedilmesi durumunda, ret gerekçeleri başvuru sahibi tüzel kişiye Kurul kararını izleyen beş iş günü içerisinde yazılı olarak bildirilir.

İnceleme ve değerlendirme sonucu lisans alması Kurul kararıyla uygun bulunan başvuru sahibi tüzel kişiye;

a) EK-4’de yer alan hükümler doğrultusunda, gerekli görüldüğü takdirde, şirket ana sözleşmesinde değişiklik yapması,

b) Lisans alma bedelinin kalan tutarının Kurum hesabına yatırıldığına ilişkin belgeyi ibraz etmesi,

ve bu yükümlülüklerin doksan gün içerisinde yerine getirilmesi halinde lisansın verileceği yazılı olarak bildirilir. Yükümlülüklerini yerine getiren tüzel kişiye anılan Kurul kararına istinaden lisansı verilir. Lisans sahibi tüzel kişinin ticaret unvanı ile aldığı lisans türü Resmî Gazete’de yayımlanır ve Kurum internet sayfasında duyurulur.

Mücbir sebepler dışında, öngörülen süre içerisinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde lisans başvurusu Kurul kararıyla reddedilir.

Lisansların geçerlilik kazanması

Madde 12 — Lisanslar ve lisans sahibi tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri lisansta belirtilen tarihten itibaren geçerlilik kazanır.

Lisans bedelleri ve katılma payı

Madde 13 — Piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin Kurum hesabına yatırmak zorunda oldukları ve bir sonraki yıl için geçerli olacak lisans alma, yıllık lisans, lisans yenileme, lisans tadili ve suret çıkartma bedelleri, her yılın Aralık ayının sonuna kadar Kurul tarafından belirlenerek Resmî Gazete’de yayımlanır ve Kurum internet sayfasında duyurulur.

Lisans alma bedelleri faaliyetin türüne göre maktu olarak, yıllık lisans bedelleri ise faaliyet türlerine ve işlem yapılan doğal gaz miktarına göre nispi olarak belirlenir ve bu Yönetmelik hükümlerine göre ödenir.

Lisans yenileme, lisans sureti çıkartma ve lisans tadili bedelleri peşin olarak ödenir.

Yıllık lisans bedeli, bir önceki yılda işlem yapılan doğal gaz miktarı üzerinden hesaplanır. Yıllık lisans bedelleri; lisans alma bedelinin kalan tutarının ödendiği tarihi izleyen ilk takvim yılından başlamak üzere üç eşit taksitte her yılın Şubat, Haziran ve Ekim aylarının ilk beş iş günü içerisinde Kurum hesabına yatırılır.

Katılma payının mükellefi, lisans sahibi tüzel kişilerdir. Katılma payı, anılan mükelleflerin yıllık faaliyet dönemine ilişkin olarak düzenleyecekleri gelir tablolarında yer alan safi satış hasılatı tutarının, % 0,2 (binde iki) oranını aşmayacak şekilde Kurul tarafından belirlenecek katılma payı oranı ile çarpımı sonucu bulunur. Yıl içerisinde uygulanacak katılma payı oranı, bir önceki yılın Aralık ayı içerisinde ilan edilir.

Lisans sahibi, katılma payı tutarını gelir tablosunun ibrazı ile birlikte ilgili faaliyet yılını takip eden yılın Mayıs ayı sonuna kadar Kuruma ödemekle mükelleftir.

Yıllık lisans bedeli ve katılma payının, süresi içinde ödenmemesi durumunda; ödenmeyen tutara 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranı uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Lisansların Tadili, Yenilenmesi, Sona Ermesi ve İptali

Lisansların tadil edilmesi

Madde 14 — Lisanslar; lisans sahibinin talebi veya ilgili mevzuat kapsamındaki uygulamaların gerektirdiği durumlarda ya da yasal değişiklik hallerinde tadil edilebilir. Buna göre;

a) Lisans sahibinin talebi ile yapılan tadiller; lisans sahibinin lisansta değişiklik yapılması için öne sürdüğü gerekçelerin uygun bulunması,

b) İlgili mevzuat kapsamındaki uygulamaların gerektirdiği tadiller; gelir düzenleme esasları, fiyatlandırma esasları, performans standartları gibi düzenleyici işlemler çerçevesinde lisans hükümlerinde değişiklik yapılmasının gerekli olması,

c) Yasal değişiklik hallerinde yapılan tadiller; lisans sahibinin uyması gereken mevzuatta gerçekleşen değişiklikler paralelinde lisans hükümlerinde değişiklik yapılmasının zorunlu hale gelmesi,

durumlarında yapılabilir.

Lisans sahibinin talebi veya ilgili mevzuat kapsamındaki uygulamaların gerektirdiği durumlarda yapılan lisans tadili serbest rekabet koşullarını bozucu hükümler içeremez. Lisans tadilleri; ilgili tüm lisans sahiplerine eşit taraflar arasında ayırım gözetilmemesi ilkesi doğrultusunda ve aynı koşullarda uygulanır.

Lisans sahibinin, lisans tadilinden doğacak yeni ve/veya ilave yükümlölükleri yerine getirebilmesi için belirli bir süreye gereksinim duyması halinde, söz konusu süre Kurul kararı ile belirlenir ve tadil edilen lisanslarda yer alır.

Lisans sahibinin talebiyle yapılacak tadillerde, tadil talebinin lisans özel hükümleri hakkında olması durumunda, Kurulun tadil hakkındaki olumlu kararını izleyen otuz gün içerisinde lisans tadil ücretinin Kurum hesabına yatırıldığına ilişkin belgenin Kuruma ibraz edilmesi kaydıyla lisans tadil edilir. Bu yükümlölüğün yerine getirilmemesi halinde lisans tadili talebi reddedilmiş sayılır.

Lisansların yenilenmesi

Madde 15 — Lisanslar, lisans sahibinin talebi üzerine lisans süresinin bitiminden başlamak üzere en az on, en fazla otuz yıllık süre için yenilenebilir.

Lisans yenileme talebi, yürürlükteki lisans süresinin bitiminden en erken bir yıl, en geç dokuz ay önce, lisans sahibinin Kuruma yazılı olarak başvurusu suretiyle yapılabilir.

Lisans yenileme talebi incelenirken temel olarak lisans sahibinin;

- a) İlgili mevzuatta öngörülen amaçlara uygun olarak çalışıp çalışmadığı,
- b) Tüketici zararlarının tazmini açısından tüketiciler ile olan ilişkileri,
- c) Hakkında yapılmış şikayetler ve şikayetlerin giderilme süreleri,
- d) Hakkında uygulanmış olan yaptırım ve cezalar,

dikkate alınır.

Lisans yenileme başvurusu hakkındaki inceleme ve değerlendirme, lisans yenilemesi hakkındaki yazılı başvurunun Kurum merkez evrakına giriş tarihini izleyen altmış gün içerisinde sonuçlandırılır. Lisans yenileme başvurusu hakkındaki Kurul kararı lisans sahibine yazılı olarak bildirilir. Başvurunun kabul edilmesi halinde lisans yenileme bedelinin Kurum hesabına yatırıldığına ilişkin belgenin otuz gün içerisinde Kuruma ibraz edilmesi istenir. Yükümlülüklerini yerine getiren tüzel kişiye anılan Kurul kararına istinaden yeni lisansı verilir.

Lisans süresi sona eren lisans sahibinin dağıtım şirketi olması halinde, lisans süresinin tamamlanmasından bir yıl önce, söz konusu şehir içi dağıtım lisansının yenilenmesini Kurumdan talep etmesi durumunda Kurul, (a), (b), (c) ve (d) bentleri çerçevesinde şirketin ekonomik ve teknik gücü, hizmet kalitesi, abonelerinin memnuniyeti ile ilgili mevzuatta belirtilen diğer hususları da dikkate alarak ikinci kez dağıtım lisansı verebilir. Lisans sahibinin lisans süresi yukarıda belirtilen nedenlerle uzatılmadığı takdirde Kurum ilgili şehir için Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre ihale açar ve en uygun teklifi veren tüzel kişiye lisans verir.

Lisansı yenilenen lisans sahibi tüzel kişinin ticaret unvanı ile yenilenen lisans türü Resmî Gazete’de yayımlanır ve Kurum internet sayfasında duyurulur.

Lisansların sona ermesi

Madde 16 — Lisanslar; sürelerinin bitiminde veya lisans sahibinin iflası halinde kendiliğinden, lisans sahibinin lisansdan vazgeçmek istemesi halinde ise Kurul onayıyla sona erer.

Yapılan denetimler sonucu, iletim veya dağıtım lisansı sahibi bir tüzel kişinin mali durumunun, lisansı kapsamındaki faaliyetini güvenli olarak yürütebilmesi ve/veya üstlenmiş olduğu mali yükümlülüklerini yerine getirmesini tehlikeye düşürecek şekilde bozulduğunun, ilgili mevzuat çerçevesinde lisans sahibi tüzel kişinin savunması da alınmak suretiyle hazırlanan denetim raporlarıyla tespit edilmesi durumunda, tüketiciler ve piyasa koşulları aleyhine bir sonuç yaratılmamasını teminen, Kurul kararına uygun olarak gereken önlemlerin alınacağı tüzel kişinin lisansında yer alır. Lisans sahibi tüzel kişinin lisansı kapsamındaki faaliyetini sona erdirmek istemesi halinde, lisansın sona ermesinin talep edildiği tarihten en az yüzseksen gün önce, gerekçeleri ile birlikte Kuruma yazılı olarak başvuruda bulunulmuş olması zorunludur. Bu başvuru kapsamında lisans sahibi tüzel kişinin lisansını sona erdirmek istediği tarih itibarıyla ne tür yükümlülükler taşıdığının ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ne tür tedbirlerin öngörüldüğünün belirtilmesi de zorunludur. Kurulun, sona erdirmeye talebi hakkında alacağı karar için gereksinim duyulması halinde, ilave bilgi ve belgeler Kurum tarafından ilgili tüzel kişiden istenebilir.

Yapılan değerlendirme sonucu, sona erdirmeye talebinin Kurul kararıyla uygun bulunması halinde, lisans, Kurul kararında belirtilen tarihte sona erer.

Dağıtım lisansı sahibi bir tüzel kişinin, lisans süresi sona ermeden önce lisansını sona erdirmek istemesi halinde, söz konusu lisans kapsamındaki faaliyeti sürdürecektir yeni bir tüzel kişi lisans alıncaya kadar, lisans sona erdirilemez.

Lisansların iptali

Madde 17 — Lisanslar Kanunun 9 uncu maddesi hükümleri çerçevesinde iptal edilebilir. Bir lisansın iptali halinde, yeni bir lisans verilene kadar verilen hizmetin aksamaması için Kurul gereken önlemleri alır.

Dağıtım lisansının iptal edilmesinin zorunlu hale gelmesi durumunda;

a) Lisans iptalinden önce alınacak Kurul kararıyla, tüketicilerin korunması ve hizmetin aksamaması açısından, lisans kapsamındaki faaliyetlerin yürütülmesini ve dağıtım şebekesinin işletilmesini teminen, lisans sahibi tüzel kişinin yönetim kurulu veya tüzel kişiyi idare edenlerin; lisans sahibinin anonim şirket olmaması halinde ise ortaklar genel kurulu ve/veya tüzel kişiliği idare edenlerin bir kısmının veya tamamının; geçici olarak değiştirilmesi suretiyle, Kurum tarafından yerlerine yeni atama yapılabileceğinin,

b) Kurumun, lisans sahibinin nam ve hesabına yüz yirmi gün içerisinde ilgili şebekenin satışı ve yeni lisans sahibinin belirlenmesi için ihaleye çıkacağı ve bu süreçte, şebekenin yeni lisans sahibine satış bedelinin ve ihaleye ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından belirleneceğinin,

kabul edildiğine ilişkin hükümler dağıtım lisanslarında ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin ana sözleşmesinde yer alır.

İKİNCİ KISIM

Lisanslarla İlgili Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Genel esaslar

Madde 18 — Lisanslarda, lisans türlerine göre, aşağıda belirtilen genel esaslar yer alır:

- 1) Lisans kapsamında hizmet verilecek gerçek ve tüzel kişilere dair gruplar veya kategoriler ile yürütülecek faaliyet türlerini belirleyen hükümler,
- 2) Bir dağıtım ya da iletim lisansı sahibinin, gerçek ve tüzel kişilere, eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin sisteme erişim ve sistemi kullanım imkanı sağlayacağına dair hükümler,
- 3) Kanunda yer alan fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye, piyasa ihtiyaçlarını dikkate alarak, abonelere yapılan doğal gaz satışında uygulanacak fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye ve bu fiyatlarda enflasyon nedeniyle ihtiyaç duyulacak ayarlamalara ilişkin formülleri uygulamaya dair yöntemler ve bunların denetlenmesine dair hükümler,
- 4) Lisans sahibinin Kurula tam ve doğru bilgi vermesini ve abonelere yapılan satışlar açısından; dağıtım lisansı sahibinin doğal gaz alımlarını en ekonomik kaynaktan yapmasını ve gerektiğinde yaptığı alımlarda en ekonomik alımı yaptığını kanıtlamasını sağlayacak hükümler,
- 5) Yönetmelik uyarınca, hizmet maliyetlerinin yansıtılmasına dair kurallar ile işletme kayıplarını asgariye indirecek önlemlerin uygulanmasına dair esasları içeren hükümler,
- 6) Lisansın iptaline, sona ermesine ve yenilenmesine ilişkin hükümler,
- 7) Lisansta değişiklik yapılmasına ilişkin hükümler,

8) Lisans sahibinin Kuruma ödemekle yükümlü olacağı bedeller ve ödeme koşullarına ilişkin hükümler,

9) Lisans sahibine ait veya kullanımındaki tesis ve/veya tesislerin gerektiğinde lisans amaçları doğrultusunda başkalarına kullandırılması koşullarına ilişkin hükümler,

10) Lisans sahibinin Kurul tarafından verilen tüm talimatlara uyma yükümlülüklerine ilişkin hükümler,

11) Lisans kapsamında, Kuruldan izin alınmaksızın yapılabilecek faaliyetlere ilişkin hükümler,

12) Lisans kapsamındaki faaliyetler ile ilgili uyuşmazlıkların hangilerinin Kurul tarafından çözüleceğine ilişkin hükümler,

13) Lisansta yer alan hak ve yükümlülüklerin hangi süre, koşul ve hallerde geçersiz olacağına ilişkin hükümler,

14) Hizmetin teknik gereklere göre yapılmasını sağlayacak hükümler,

15) Lisans kapsamındaki tesislere ilişkin hükümler,

16) Lisans süresi,

17) Kurul tarafından lisanslara derc edilmesi uygun görülen diğer hükümler.

İKİNCİ BÖLÜM

İthalat Lisansı

İthalat lisansı sahibi şirketlerin hak ve yükümlölükleri

Madde 19 — İthalatçı şirket, doğal gazın toptan satış şirketlerine, serbest tüketicilere veya ihracatçı şirketlere satışı veya yurt dışına doğrudan satışı amacıyla yurt dışından LNG veya gaz formunda doğal gaz temin edilmesi faaliyetlerini yürütür. İthalatçı şirketler, yapacakları her ithalat bağlantısı için ayrı bir lisans almak zorundadır ve üretim şirketlerinden, toptan satış şirketlerinden ve birbirlerinden doğal gaz satın alabilir.

İthalatçı şirketler, ithal yoluyla ve yurt içinden temin ettikleri doğal gazı yurt içinde toptan satış şirketlerine, ihracatçı şirketlere, dağıtım şirketlerine, CNG dağıtım, iletim ve satış şirketlerine ve serbest tüketicilere satış sözleşmesi ile devredebilecekleri gibi ihracat lisansı almak kaydıyla yurt dışına da pazarlayabilir. Ancak, ihracatçı şirketlere yapılan devir, ithalatçı şirketin lisans kapsamındaki taahhütlerini ortadan kaldırmaz.

Herhangi bir ithalatçı şirketin, bir veya birden fazla ithalat lisansı kapsamında, ithal yoluyla temin ettiği yıllık doğal gaz miktarı, Kurumca her yıl Ocak ayında yayımlanan cari yıla ait ulusal doğal gaz tüketim tahmininin yüzde yirmisini aşamaz.

İthalatçı şirketler, bir veya birden fazla ithalat lisansı kapsamında Kurumca her yıl Ocak ayında yayımlanan cari yıla ait ulusal doğal gaz tüketim tahmininin yüzde yirmisinden fazlasını satamaz. Bu oran, kayıplar düşöldükten sonra kalan net ulusal tüketim miktarından, şirketin doğrudan doğruya veya sermayesinin yarısından fazlası kendisine ait şirketler vasıtasıyla nihai olarak tükettiği doğal gaz miktarı tenzil edilerek bulunur.

İthalatçı şirketler, başvurularında her takvim yılında ithal edecekleri doğal gazın yüzde onu kadar bir miktarını beş yıl içinde yurt içinde depolama imkanı sağlayacaklarına dair önsözleşme veya taahhütname ibraz etmiş iseler, depolama yükümlölüğünü yerine getirmek için lisans sahibi depolama şirketleri ile daha sonra imzalayacakları kira sözleşmelerini Kuruma ibraz etmek zorundadır.

İthalatçı şirketler, EK-3 ün 12 nci maddesinin (a) bendinin (v) numaralı alt bendinde belirtilen hususlardaki değışiklikler ile ithalat sözleşmelerinde veya temditlerinde yer alan ve sistemin güvenliğini ilgilendiren yükümlölüklerini Kuruma bildirir ve yapmış oldukları bütün ithalat sözleşmelerine ait Kurumun talep ettiği bilgi ve belgeleri Kuruma verir.

İthalatçı şirketlerin, dağıtım şirketlerine doğal gaz satışı yapmaları ve beşinci fıkraya göre sağlanan depolama kapasitesinin bunun için yetersiz olması halinde, gerekli depolama tedbirlerinin alınması için lisansın verildiği tarihten itibaren beş yıllık bir süre tanınır, bu süre ülkedeki depolama tesislerinin yeterli düzeye ulaşmaması halinde Kurul kararı ile iki yıla kadar uzatılabilir. Serbest tüketicilere satış yapılması ve beşinci fıkra ile sağlanan depolama kapasitesinin yetersiz olması halinde ise, gerekli depolama tedbirlerinin alınması için lisansın verildiği tarihten itibaren beş yıllık bir süre tanınır. Bu süre ülkede depolama tesislerinin yeterli düzeye ulaşmaması halinde Kurul kararı ile uzatılabilir.

Toptan satış şirketlerinin ithalat lisansı alması

Madde 20 — Toptan satış şirketlerinin doğal gaz ithalatı yapabilmesi için gerekli koşulları sağlayarak ithalat lisansı alması zorunludur. Yapılan ithalat lisans başvurusunun Kurul tarafından kabul edilmesi durumunda ithalat lisansı verilir. İthalat lisans başvuru sahibi tüzel kişinin, toptan satış lisansından vazgeçme talebinde bulunması ve bu talebin Kurul tarafından onaylanmasını müteakiben mevcut toptan satış lisansı ithalat lisansına dönüştürülür. İthalat lisansı için lisans alma bedeli Kurum hesabına yatırılır. Ancak, toptan satış lisansı için ödenmiş olan lisans alma bedeli iade edilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İletim Lisansı

İletim lisansı sahibi şirketlerin hak ve yükümlülükleri

Madde 21 — İletim lisansı sahibi, doğal gazın akışı ve sistemin işlemesi için gerekli ayarlama ve diğer her türlü hizmetlerin yerine getirilmesi hususunda kendisinin sahip olduğu kısımdan sorumludur. Ayrıca, lisans sahibi sorumlu olduğu hatlarda, gaz iletiminin güvenli bir biçimde, verimli ve en az maliyet ile gerçekleştirilmesine yönelik her türlü tedbiri almak, ilgili mevzuatta öngörülen diğer hususları yerine getirmekle mükelleftir.

İletim lisansı sahibi, faaliyet göstereceği iletim sisteminin mevzuatta belirlenen usul ve esaslar ile öngörülen standartlara göre planlanması, projelendirilmesi, inşa edilmesi ve işletilmesinden sorumludur.

İletim lisansı sahibi, sistemin uygun olması halinde Kurum tarafından tespit edilen kriterler çerçevesinde sisteme bağlanmak isteyen kullanıcıları en geç on iki ay içerisinde şebekenin en uygun noktasına bağlamakla yükümlüdür.

Sisteme giriş talebini lisans sahibinin reddetmesi halinde, kullanıcı, Kurumu bu durumdan haberdar edebilir. Lisans sahibinin şebeke işleyişi ile ilgili yönetmeliği ihlal ettiğinin Kurumca tespit edilmesi durumunda, lisans sahibi sisteme giriş bağlantısını Kurulun vereceği karara göre yapar. Sisteme girmek için başvuranlara lisans sahibi en geç otuz gün içerisinde cevap vermek zorundadır. Söz konusu talebin reddi halinde ret gerekçeleri talep sahibine bildirilir. Talebi reddedilenlerin altmış gün içerisinde Kuruma başvurması halinde Kurul, en geç üç ay içerisinde karar vererek taraflara bildirir. Kurul, bu konuda vereceği kararlarda, iletim faaliyetlerinin aksamamasına ve sistemin işleyişinin bozulmamasına azami dikkati gösterir. Kurulun bu konuda vereceği kararlara uyulmaması halinde Kanunun 9 uncu maddesindeki hükümler uygulanır.

İletim lisansı sahipleri, ekonomik, verimli ve güvenli işletmecilik hizmeti verdiğini Kuruma göstermek zorundadır.

Uluslararası LNG taşımacılığı yapanların lisans alma zorunluluğu yoktur. Türk karasularında ve Türkiye sınırları içinde LNG taşımacılığı yapmak üzere lisans alan tüzel kişilere yukarıdaki yükümlülükler uygulanmaz. Bu lisans sahiplerinin yükümlülükleri, ilgili mevzuatla düzenlenir.

Yatırım programlarının hazırlanması ve onaylanması

Madde 22 — İletim şirketleri, yapacakları yatırımlarda transit doğal gaz iletim taleplerini de dikkate alır. Bu amaçla, hazırlanan yatırım programları en geç 15 Ağustos tarihinde onaylanmak üzere Kuruma sunulur. Kurul, lisans sahibinin transit doğal gaz iletim taleplerini de dikkate alarak hazırladığı ulusal iletim şebekesi yatırım programlarını, iki ay içerisinde inceleyerek onaylar veya görüş ve önerilerini iletim şirketine bildirir. İletim şirketleri, yatırım programlarında Kurum tarafından yapılan önerileri de dikkate alır ve bu görüş ve öneriler doğrultusunda revize ettiği yatırım programlarını Kurula tekrar sunar. Yatırım programlarının onaylanmasını müteakip iletim şirketinin lisansı onaylanan yatırım programlarına göre gerekiyorsa tadil edilir. Kurul tarafından onaylanmayan yatırım programları uygulamaya konulmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Depolama Lisansı

Depolama lisansı sahibi şirketlerin hak ve yükümlölükleri

Madde 23 — Lisans sahibi, faaliyette bulunacağı yer altı ve yer üstü depolama tesisleri ile LNG tesislerinin ilgili ve diğler mevzuatta belirlenen usul ve esaslar ile öngörülen standartlara göre planlanması, projelendirilmesi, inşa edilmesi ve işletilmesinden sorumludur.

Sisteme giriş talep eden kullanıcının, tahsis edilecek kapasite olmaması durumunda, fiziki olarak kapasite arttırımı mümkün ise gerekli masrafları yüklenmesi halinde sisteme girişı reddedilemez.

Depolama şirketine yapılan taleplerin reddedilmesi ve sistem kullanıcısının bu durumdan Kurumu haberdar etmesi halinde, Kurum gerekli incelemeleri ve denetimleri yaparak depolama şirketinin yayımlanan usul ve esaslar ile lisans şartlarını ihlal ettiğini tespit etmesi halinde, depolama şirketini talep edilen hizmeti vermeye icbar edebilir. Yapılan bu ihlal nedeniyle, Kanunda belirtilen cezai müeyyideler uygulanır.

Depolama hizmeti almak için depolama şirketine başvuran tedarikçilerin taleplerine depolama şirketleri otuz gün içerisinde cevap vermek zorundadır. Talebin reddi halinde red gerekçeleri talep sahibine bildirilir. Talebi reddedilen tedarikçilerin altmış gün içerisinde Kuruma başvurması durumunda Kurulun başvuru tarihinden itibaren durum hakkında en geç üç ay içerisinde vereceğı karara uyulması zorunludur.

Depolama tesislerinin iletim veya dağıtım sistemlerine olan bağlantıları tarafların kendi aralarında yapacakları bağlantı sözleşmelerine göre yapılır.

Lisans sahibi, kendi mülkiyetinde olan sistemin işleyişinden, bakımından, güvenliğinden, dengelenmesinden ve doğal gaz arz güvenliğinden sorumludur.

Birbirleriyle kendi içinde doğrudan bağlantısı olmayan ve fiziki bir bütünlük arzetmeyen yerlerdeki depolama tesislerinin her biri için ayrı lisans alınır. Mevcut depolama tesislerinde yapılacak genişletme için lisans tadil edilir.

Lisans sahipleri, ekonomik, verimli ve güvenli işletmecilik hizmeti verdiklerini Kuruma göstermek zorundadır.

Üretim şirketlerinin depolama faaliyetlerinde bulunması

Madde 24 — 6326 sayılı Kanuna göre, işletme ruhsatına sahip şirketlerin doğal gaz ürettiği yer altı doğal gaz yatağını, depolama amacı ile kullanmak üzere Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün onayının alınmasını müteakip Kuruma başvurması halinde, Kurul tarafından uygun görüldüğü takdirde, işletme ruhsatının ilgili bölümü depolama lisansına çevrilir. Ancak, üretim şirketinin Kuruma yaptığı başvuruda, depolama lisansı için istenen yeterliliğe sahip olduğunu belgelemesi şarttır. Şirket, depolama faaliyetine başladığı takdirde, depolama faaliyetini, muhasebesini ayırtırmak suretiyle üretim faaliyetinden ayrı olarak yürütür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Toptan Satış Lisansı

Toptan satış lisansı sahibi şirketlerin hak ve yükümlülükleri

Madde 25 — Toptan satış şirketleri; üretim, ithalatçı ve diğer toptan satış şirketlerinden doğal gaz satın alabilir.

Toptan satış lisansı sahibi tüzel kişi, satın aldığı doğal gazı yurt genelindeki, ihracatçı şirketlere, serbest tüketicilere, CNG dağıtım, iletim ve satış şirketlerine, ithalatçı şirketlere, dağıtım şirketlerine ve diğer toptan satış şirketlerine satabilir.

Toptan satış şirketlerinin her biri, Kurumca her yıl Ocak ayında yayımlanan cari yıla ait ulusal doğal gaz tüketim tahmininin yüzde yirmisinden fazlasını satamaz. Bu oran, kayıplar düşüldükten sonra kalan net ulusal tüketim miktarından, şirketin doğrudan doğruya veya sermayesinin yarısından fazlası kendisine ait şirketler vasıtasıyla nihai olarak ve bizzat tükettiği doğal gaz miktarı tenzil edilerek bulunur.

Toptan satış şirketleri, başvuru sırasında, yurt içinde depolama imkanı sağlayacaklarına dair ön sözleşme veya taahhütname ibraz etmiş iseler, bu taahhütlerini yerine getirmek için lisans sahibi depolama şirketleri ile imzalayacakları kira sözleşmelerini Kuruma ibraz etmek zorundadır. Ancak, dağıtım şirketlerine doğal gaz satışı yapmaları halinde, gerekli depolama tedbirlerinin alınması için lisansın yürürlük tarihinden itibaren beş yıllık bir süre tanınır, bu süre ülkede depolama tesislerinin yeterli düzeye ulaşmaması halinde Kurul kararı ile iki yıla kadar uzatılabilir. Serbest tüketicilere satılacak doğal gaz için lisansın düzenlendiği tarihten itibaren beş yıl içerisinde depolama tedbiri alma zorunluluğu bulunmakla birlikte bu süre ülkede depolama tesislerinin yeterli düzeye ulaşmaması halinde Kurul tarafından belirlenen bir süre kadar uzatılabilir.

Üretim şirketlerinin toptan satış faaliyetinde bulunması

Madde 26 — Doğal gaz arama ve üretim faaliyetleri 6326 sayılı Petrol Kanununa göre yapılır. Arama ve işletme ruhsatları Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından verilir. Üretim faaliyeti, piyasa faaliyetinden sayılmaz.

Üretim şirketleri, ürettikleri gazı toptan satış lisansı almak kaydıyla toptan satış şirketlerine, ithalatçı şirketlere, ihracatçı şirketlere, dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere pazarlayabilir. Üretici şirketler bu satış miktarının Kurumca cari yıla ilişkin olarak belirlenecek ulusal tüketim tahmininin yüzde yirmisini geçmemek kaydıyla doğrudan serbest tüketicilere, geri kalan doğal gazı ise, ithalatçı şirketler, dağıtım şirketleri veya toptan satış şirketleri vasıtasıyla piyasaya sunabilir. Üretim şirketleri, ihracatçı lisansı almak kaydıyla ürettiği gazı ihraç edebilir.

Üretim şirketlerinin toptan satış ve ihracat lisansı almak için toptan satış ve ihracat lisans koşullarını taşımaları zorunludur.

Üretilen doğal gaz, iletim şirketleri ile yapılacak taşıma ve teslim sözleşmelerine göre taşınır. Üretim merkezinin bağlantılı sisteme uzak olması halinde, üretilen gazın bağlantılı sistem oluşturma şartı aranmaksızın dolaysız hat ile iletilmesi ve serbest tüketicilere satışı üretim şirketlerince yapılabilir. Ancak,

bu husus, Kurulun ekonomik ve teknik şartları göz önünde bulundurarak vereceği karara bağlıdır. Ayrıca, üretim şirketleri ürettiği doğal gazın yıllık üretim kapasitesinin Kanunun 8 inci maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinde belirtilen miktardan az olması durumunda, üretilen doğal gazı, şehir içi dağıtım faaliyeti yapmaksızın diğer tüketicilere satabilir. Üretim şirketlerinin iletim ve depolama ile ilgili mevcut tesislerdeki hakları saklıdır. Bu hakkın kullanılması Kanunun 4 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasının (c) ve (d) bentlerindeki hükümlere tabidir.

Üretim şirketleri; tarifeler, teslim kuralları, gaz kalitesi, gaz arzı, mevsimsel değişiklikler gibi hususlarda Kurumun yapacağı düzenlemelere uymakla yükümlüdür.

ALTINCI BÖLÜM

Dağıtım Lisansı

Dağıtım lisansı verilmesi

Madde 27 — Kanunun geçici madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, şehir içi doğal gaz dağıtım lisansı almaya hak kazanacak şirket, Kurum tarafından açılacak ihale ile belirlenir.

Dağıtım lisansı ve açılacak ihale ile ilgili usul ve esaslar Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği ve ilgili diğer yönetmelik ve tebliğlerle düzenlenir. Dağıtım Lisansı almaya hak kazanan şirkete ilgili yönetmeliklerde ve ihale dosyasında yer alan işlemlerin yerine getirilmesini müteakip dağıtım lisansı verilir.

Dağıtım lisansı sahibi şirketlerin hak ve yükümlülükleri

Madde 28 — Dağıtım şirketleri, dağıtım şebekesinin mevzuatta belirlenen usul ve esaslar ile öngörülen standartlara göre planlanması, projelendirilmesi, inşa edilmesi, genişletilmesi ve işletilmesinden sorumludur.

Dağıtım şirketleri, Kurum tarafından yayımlanan ilgili yönetmelik ve tebliğlerdeki usul ve esaslara göre kendi sorumluluk alanlarındaki abone ve serbest tüketicilerin dağıtım şebekesine erişmesini sağlayarak doğal gazın bu tüketicilere satışı ve teslimi ile ilgili hizmetleri gerçekleştirir.

Dağıtım şirketleri sorumluluk alanlarında bulunan tüketicilerin talep etmesi halinde, bu tüketicileri sisteme bağlamakla yükümlüdür. Ancak bağlantı yapma yükümlülüğü, şirketin tasarrufu altındaki sistemin bağlantı yapmaya imkan veren kapasiteye sahip olmasına ve tüketicinin de kendi üzerine düşen ve Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen işlemleri yerine getirmesine ve ilgili mevzuatta düzenlenen usul ve esaslara göre, bağlantının teknik ve ekonomik olarak gerçekleşmesinin mümkün olmasına bağlıdır. Bu konuda ihtilaf çıkması halinde bağlantının teknik ve ekonomik olarak gerçekleştirilmesinin mümkün olup olmadığına Kurul tarafından karar verilir. Bağlanma talebi reddedilen kullanıcı durumu Kuruma bildirir. Kurul, ilgili dağıtım şirketinin konu hakkındaki savunmasını aldıktan sonra, bu maddede belirtilen esasların ihlal edildiğinin tespit edilmesi halinde, Şirket, Kurulun konu hakkında vereceği karara uymak zorundadır.

Dağıtım lisansı alan tüzel kişi, mülkiyetindeki dağıtım şebekesini lisans süresi sona ermeden başka bir tüzel kişiye Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre Kurul onayı ile satabilir.

Dağıtım şirketleri serbest tüketicilere ve bu tüketicilerin seçtikleri tedarikçilere, talepleri halinde, doğal gaz taşıma hizmetini ve yan hizmetleri sağlar.

Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi şehir içi dağıtım şebekesinden doğal gaz alan kullanıcıların taleplerini yerine getirebilmek ve sistemin güvenilirliğini sağlamak amacıyla doğal gaz tedarik programlaması, sistem dengelemesi yapar, kendisinden doğal gaz satın alanların doğal gaz arz güvenliğini sağlar.

Dağıtım şirketleri, sorumlulukları altındaki dağıtım şebekeleri için sevkiyat kontrol merkezi kurar. Ancak, Kurul tarafından tüketim kapasitesinin yetersiz olduğu belirlenen şehirlerde bu şart aranmaz.

Dağıtım şirketi, iç tesisat ve servis hatları ile ilgili Kurumdan alacakları yetki kapsamında gerçek veya tüzel kişilere ilgili mevzuata göre sertifika verir ve sertifika verdiği gerçek veya tüzel kişilerin denetimini yapar.

Dağıtım şirketi abonelere sunduğu doğal gazı en ekonomik kaynaktan tedarik ettiğine dair kanıtlayıcı bilgi ve belgeleri Kuruma ibraz eder.

Lisans sahibi, Kurulca aksi kararlaştırılmadıkça bir yıl içerisinde dağıtacağı gazın en fazla yüzde ellisini bir tüzel kişiden satın alabilir.

Lisans sahibi, dağıtım şebekesine teslim edilen doğal gaza güvenlik amacıyla karıştırılacak kokulandırma maddesi haricinde herhangi bir madde karıştıramaz.

Lisans sahibi, güvenli ve verimli, işletmecilik yaptığını Kuruma ispat etmek zorundadır.

Dağıtım şirketi, Kurulca her yıl belirlenecek serbest tüketici limitlerine göre serbest tüketici olma hakkını elde eden abonelerine tedarikçisini değiştirmede gerekli bilgileri sağlar.

Kurum, mülkiyet sahibi dağıtım şirketinin dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, denetler, izler ve gerektiğinde bu hizmetleri, masrafları dağıtım şirketine ait olmak üzere, gerçek ve tüzel kişilerden satın alabilir.

Dağıtım şirketleri, yurt çapında sadece iki şehirde lisans sahibi olabilir. Ancak, bu sayı şehirlerin gelişmişlik durumu, tüketim kapasitesi ve kullanıcı sayısı gibi hususlar dikkate alınarak Kurul kararıyla artırılabilir. Kurul, nüfus yoğunluğuna göre bir şehri sınırları belirlenmiş birden fazla dağıtım bölgesine ayırabilir ve her bölgeyi ayrı ayrı ihale edebilir.

İhale yoluyla seçilen lisans sahiplerinin bu madde hükümlerine ek olarak diğer hak ve yükümlülükleri ihale dosyası ve teklifleri dikkate alınarak lisanslarında ayrıca belirtilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sıkıştırılmış Doğal Gaz (CNG) Lisansı

CNG lisansı sahibi şirketlerin hak ve yükümlölükleri

Madde 29 — Doğal gazın kuyubaşı, ulusal iletim şebekesi veya şehir içi dağıtım sisteminden, tedarikçilerden ve/veya dağıtım şirketlerinden satın alınıp,

a) Sıkıştırılması, basınçlı kaplara doldurulması ve satışı,

b) Sıkıştırılmış haldeki doğal gazın özel vasıtalarla şehirler arasında taşınması,

c) İletim şebekelerinin ulaşamadığı yerlerde basıncının düşürölerek satışı,

faaliyetlerini yapacak tüzel kişilerin, Kuruldan bu faaliyetlerin her biri için ayrı içerikli olan sıkıştırılmış doğal gaz lisansı almaları zorunludur.

CNG lisansı sahibi şirketler, almış oldukları lisans içeriğine göre yurt genelinde, doğal gazın sıkıştırılması, basınçlı kaplara doldurulması ve satışı, basınçlı kaplara doldurulmuş ve sıkıştırılmış haldeki doğal gazın özel vasıtalarla şehirler arasında taşınması ve iletim şebekelerinin ulaşamadığı yerlerde basıncının düşürölerek satışının yapılması faaliyetlerini gerçekleştirir.

CNG lisansı sahibi, CNG dolum, taşıma, boşaltım ve muhafaza tesislerinin mevzuatta belirlenen usul ve esaslar ile öngörölün standartlara göre planlanması, projelendirilmesi, inşa edilmesi veya temin edilmesi ve işletilmesinden sorumludur.

CNG lisansı sahibi tüzel kişilerin tesislerindeki faaliyet depolama faaliyeti olarak kabul edilmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

İhracat Lisansı

İhracat lisansı sahibi şirketlerin hak ve yükümlölükleri

Madde 30 — İhracatçı şirket, üretim şirketlerinden, toptan satış şirketlerinden veya ithalatçı şirketlerden doğal gaz satın alabilir.

Üretim ve ithalatçı şirketler, ihracat lisansı almak kaydıyla Kanunun 4 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasının (f) bendindeki hükümlerine göre ihracat yapabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Diğer Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Diğer Yükümlölükler,

Eşit Taraflar Arasında Ayrım Yapılmaması ve Sisteme Giriş

Lisans sahibi tüzel kişilerin diğer yükümlölükleri

Madde 31 — Lisans sahibi şirketlerin ilgili mevzuatta düzenlenenlerin yanısıra diğer hak ve yükümlölükleri şunlardır;

a) Sisteme giriş hususundaki ihtilaflar nedeniyle Kuruma başvurulması halinde taraflar, Kurul tarafından verilecek kararlara uymak zorundadır.

b) Lisans sahipleri Kurumun izni olmadan iletim, dağıtım ve depolama tesislerini teminat olarak gösteremez, üzerine ipotek koyduramaz ve rehin veremez.

c) Lisans sahipleri Kurumun izni olmadan şirket ana sözleşmelerinde yer alan faaliyet konusu ile ilgili olarak değişiklik yapamaz.

d) Lisans sahipleri, başvuru formunda beyan edilen temsil ve ilzama yetkili kişilerin değişmesi halinde yeni belirlenen yetkili kişilerin noterden tasdikli yetki belgelerini ve imza sirkülerini Kuruma on gün içinde sunar.

e) Depolama ve iletim hizmeti veren lisans sahipleri, iletim ve depolama tesislerinin işletimi ve minimum stok için kullanılacak miktardaki doğal gazı sistem kullanıcılarından talep edebilir. Sistem kullanıcıları sözkonusu talebin, en az sisteme verdikleri doğal gaz oranına bağlı olarak tespit edilen miktarını bedeli mukabili temin etmekle yükümlüdür.

f) Lisans sahipleri, lisanslarında Kuruldan izin alınmaksızın yapılacak faaliyetler olarak belirtilenlerin dışında piyasa dışı faaliyette bulunamaz. Kurul izin verme aşamasında talep edilen lisansın türü, piyasa dışı faaliyetin niteliği ve enerji piyasası ile ilişkisini göz önünde bulundurur. Tüzel kişiler lisanslarında belirtilen faaliyetleri arasında hesap ayrışımını yapmak zorunda olup, çapraz sübvansiyon tesis edemez.

g) Tüzel kişiler, her bir piyasa faaliyeti ve faaliyet gösterilen her bir tesis için ayrı ayrı lisans almak kaydıyla piyasada birden fazla faaliyette bulunabilir. Ancak doğal gazın toptan satış faaliyeti ile iştigal eden tüzel kişi, iletim veya dağıtım faaliyeti yapamaz.

h) 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda öngörülen rekabet özgürlüğü, hakim durumun kötüye kullanılmaması, birleşme ve devir almaya ilişkin hususlar, doğal gaz piyasasında faaliyet gösterecek tüzel kişilere de uygulanır.

i) Lisans sahipleri makul ve basiretli bir tacir gibi davranarak piyasa faaliyetlerini gerçekleştirir.

k) Dağıtım, iletim ve depolama lisanslarının süresi sonunda sona erme durumu hariç, yeni lisans sahibi faaliyete başlayıncaya kadar sistemin işleyişinde bir aksaklığa meydan vermemek için Kurum, masrafları ve gelirleri eski lisans sahibine ait olmak üzere, tesislerle ilgili her türlü tedbiri alır.

l) Lisans sahibi, lisansın sona ermesi veya iptal edilmesi halinde, lisansın sona erme tarihinden veya iptal kararının kendisine yazılı olarak tebliğinden itibaren en geç onbeş gün içerisinde lisansı Kuruma iade eder. Lisansları sona eren veya iptal edilen tüzel kişilerin ticaret unvanları ve lisans türleri Resmî Gazete’de ve Kurumun internet sayfasında duyurulur.

m) Kurumdan lisans alan tüzel kişiler, ilgili mevzuat ve faaliyet türlerine göre diğer mevzuat hükümlerine uymakla yükümlüdür.

Eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması

Madde 32 — Dağıtım, iletim ve depolama lisansı sahibi tüzel kişiler, verecekleri hizmetlerde eşit taraflar arasında ayırım gözetemez, ayrıcalıklı davranamaz, serbest rekabet şartlarını ihlal edici tutum ve davranışlarda bulunamaz. Bu amaçla lisans sahibi tüzel kişiler, lisans türlerine göre kendilerini ilgilendiren aşağıda belirtilen kurallara uymakla yükümlüdür.

a) 38 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, açıklanması gereken bir bilgiyi, hizmet alan sistem kullanıcılarının tümüne eşzamanlı bildirir.

b) Kullanılan ve atıl kapasiteler hususunda sistem kullanıcılarına ve sistemi kullanmak isteyenlere yanlış veya yanıltıcı bilgi veremez.

c) Dengeleme amaçlı doğal gaz artırımları, kesintileri veya kısıntı programları ve bunların uygulama neticeleri ile ilgili olarak yanlış veya yanıltıcı bilgi veremez.

d) Kapasite devirleri ve kapasite tahsisleri konusunda kullanıcılar arasında ayırım yapamaz.

e) Gaz ödünç verme ve gaz bekletme işlemlerinde ayrıcalıklı davranamaz.

f) Serbest tüketicilerini, kendi lisansı kapsamında faaliyette bulunduğu konuda faaliyet gösteren bir tüzel kişiye ya da diğer lisans sahibi tüzel kişilere yönlendiremez.

Sisteme giriş

Madde 33 — İletim, dağıtım ve depolama faaliyeti yapan tüzel kişiler, sisteme giriş için talepte bulunan diğer tüzel kişiler ve serbest tüketicilerin sisteme giriş taleplerini, ancak yeterli kapasiteye sahip olmamaları veya bu kişilerin sisteme girişleri halinde kendi yükümlülüklerini yerine getiremeyecekleri veya mevcut sözleşmeleri nedeniyle ciddi mali ve ekonomik tazminatlara mahkûm olabilecekleri durumlarda kabul etmeyebilir.

Kapasitesizlik veya hizmet yükümlülükleri veya mevcut sözleşmeler nedeniyle, meydana gelen ciddi ekonomik güçlükler yüzünden sisteme giriş talebinin reddedilmesi halinde, durum gerekçeleriyle birlikte derhal Kuruma bildirilir.

Kurul, kapasite veya bağlantı yokluğu veya başka bir engel olup olmadığını, ilgili mevzuatta belirtilen kriterlere göre araştırarak en geç üç ay içerisinde kararını taraflara bildirir.

Sisteme giriş talep eden kullanıcının kapasite veya bağlantı yokluğu durumunu bertaraf etmek amacıyla gerekli masrafları yüklenmesi halinde sisteme giriş reddedilemez.

Piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin mevcut sözleşmelerinde yer alan hükümlerden kaynaklanan ciddi ekonomik ve mali güçlükler nedeniyle sisteme girişin reddedilmesi halinde, iletim şirketi imzaladığı sözleşme nedeniyle, zor durumda kalan diğer tüzel kişinin Kuruma başvurması üzerine, Kuruldan sisteme giriş mecburiyetini geçici olarak kaldırmasını talep edebilir ve gerekli bilgilerle birlikte sorunun çözümü için planladığı önlemleri Kurula sunar. Kurul, en geç iki ay içinde talep konusunda yapılacak işlem hakkında karar verir.

Ancak, sisteme giriş mecburiyetinin geçici olarak kaldırılması talebinin Kurul tarafından reddedilmesi halinde, iletim şirketi talepte bulunan gerçek veya tüzel kişiyi sisteme bağlamak zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sigorta, Hesap Ayırıştırılması ve

Çapraz Sübvansiyon Yasağı

Sigorta yaptırma zorunluluğu

Madde 34 — Lisans sahibi tüzel kişiler, gerçekleştirdikleri faaliyet ile ilgili varlıklarını faaliyet türlerine göre muhtemel risklere karşı korumak amacıyla sigorta ettirmekle yükümlüdür.

Bu kapsamda iletim, dağıtım, CNG ve depolama lisansı sahibi tüzel kişiler, tesislerini; doğal afetler, yangın ve kaza gibi riskleri kapsayan bir "varlık tüm risk" sigortası ile teminat altına alır.

Hesapların ayırıştırılması ve çapraz sübvansiyon yasağı

Madde 35 — Piyasada birden fazla faaliyette bulunan ve/veya aynı faaliyeti birden fazla tesiste yürüten lisans sahibi tüzel kişiler, lisansa tabi her bir faaliyet veya faaliyette bulunulan her bir tesis için ayrı hesap ve kayıt tutmak ve hesaplar arasında çapraz sübvansiyon tesis etmemekle yükümlüdür. Dağıtım şirketleri, serbest tüketiciler ve serbest olmayan tüketicilere yapılan satış faaliyetleri ile sistem kullanıcılarına verdikleri taşıma hizmetleri için ayrı hesap tutar ve bu hesaplar arasında çapraz sübvansiyon yapamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bildirimler, Bilgi Paylaşımı ve Kapsamı, Gizlilik, Anlaşmazlıkların Çözümü,

Raporlama, Yaptırımlar ve Denetleme

Bildirimler

Madde 36 — Bu Yönetmelik uyarınca lisans sahipleri ile Kurum arasında yapılacak karşılıklı tüm bildirimler 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine uygun olarak yapılır.

Bildirim adresinde bir değişiklik olması durumunda, lisans sahibinin adres değişikliğini, adres değişikliği gerçekleşmeden önceki üç iş günü içerisinde noter kanalıyla Kuruma bildirmesi zorunludur. Bu bildirimin belirtilen süre içinde yapılmaması halinde, Kurum tarafından eski adrese yapılmış tebligatlar geçerli sayılır.

Bilgi paylaşımı ve kapsamı

Madde 37 — Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren tüzel kişiler yaptıkları faaliyetle ilgili konularda, bilgi vermekle yükümlüdürler. Verilecek bilgilerin kapsamı ve bilgi verilecek taraflar aşağıda belirtilmiştir.

a) Doğal gaz iletim ve sevkiyat kontrolü yapan iletim şirketleri, LNG tesisi ve yeraltı depolama tesisi işleten depolama şirketleri, şehir içi doğal gaz dağıtım faaliyeti yapan dağıtım şirketleri, doğal gaz temin eden üretim, ithalatçı şirketleri ve toptan satış şirketleri kendileriyle aynı alanda faaliyet gösteren diğer şirketlere, yaptıkları faaliyetlerin doğal gaz sisteminin emniyetli ve verimli işlemlerini teminen yeterli ve doğru bilgi vermekle yükümlüdürler.

b) Dağıtım, iletim ve depolama şirketlerinden hizmet alan lisans sahipleri, doğal gaz sisteminin emniyetli ve verimli işletilmesini teminen, iletim, dağıtım ve depolama şirketlerine yeterli ve doğru bilgi vermekle yükümlüdürler.

c) İletim lisansı sahipleri, iletim faaliyetleri yapan diğer iletim şirketleri ile güvenli ve verimli bir işletim amacıyla eşgüdümlü çalışma yapabilmeleri için birbirlerine Kurumca belirlenen gerekli bilgileri vermek zorundadır.

Gizlilik

Madde 38 — Kurum, yayımlanması halinde lisans sahibinin ticari ilişkilerine zarar verebileceği Kurul kararıyla belirlenen bilgi veya belgeleri; herhangi bir mahkeme kararı ile talep edilmesi dışında açıklayamaz.

Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren taraflar, ticari yönden hassas bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdür. Ancak, Rekabet Kurumu ve Kurumun yapacağı denetleme ve soruşturmalar nedeniyle, ilgililere verecekleri bilgilerden dolayı sorumlu tutulamazlar. Lisans sahipleri her ne suretle olursa olsun doğal gaz alım-satımı sırasında bizzat edindikleri veya denetleyen, denetlenen veya bağlı tüzel kişiler vasıtasıyla edindikleri gizli bilgileri açıklayamaz ve kendi menfaatine veya kendisine bağlı firmalar yararına veya başkaları lehine veya aleyhine kullanamaz. Bu tür bilgiler ancak Kurumun talep etmesi halinde Kuruma verilir.

Lisansı sona eren veya lisansı iptal edilen bir tüzel kişi, ticari ilişkileri nedeniyle elde etmiş olduğu diğer tüzel kişilere ait ticari sırları, beş yıl süreyle gizli tutmakla yükümlüdür.

Anlaşmazlıkların çözümü

Madde 39 — Kanunun uygulanması ile ilgili olarak tüzel kişiler veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında çıkacak ihtilaflar Kurum tarafından çözüme kavuşturulur. Kurulun bu konuda azami otuz gün içerisinde alacağı kararların taraflar için bağlayıcı olduğu lisanslarda yer alır.

Kurul kararına karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.

Raporlama

Madde 40 — Lisans sahibi tüzel kişiler, ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak, bir önceki yıla ait bir yıllık faaliyet raporu hazırlamak ve her yılın Nisan ayı sonuna kadar Kuruma sunmakla yükümlüdür.

Lisans sahibi tüzel kişiler; tesislerini, yasal defter ve kayıtlarını, Kurul denetimine hazır bulundurmak, Kurul tarafından talep edildiği takdirde denetime açmak, Kurum tarafından belirlenen kayıt ve raporları tutmak ve Kurumun faaliyetlerini yerine getirebilmesi için gereksinim duyacağı her türlü bilgi ve belgeyi zamanında Kurula vermek zorundadır.

Yaptırımlar ve denetleme

Madde 41 — Lisans sahibi tüzel kişilerin lisans kapsamında yer alan faaliyetleri ile ilgili her türlü iş ve işlemleri Kurum tarafından denetlenebilir veya denetlettirebilir. Yaptırımlar ve denetlemeye ilişkin olarak Kurul tarafından yapılan düzenlemeler çerçevesinde, lisans sahibi tüzel kişilerin ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranması durumunda, fiilin niteliğine göre Kanunun 9 uncu maddesinde öngörülen yaptırımlar uygulanır.

Para cezası, Kanuna aykırı hareket eden tarafların her birine ayrı ayrı uygulanır. Kanun gereğince para cezasını gerektiren fiillerin Türk Ceza Kanunu veya ceza hükmünü içeren diğer kanunlarda suç sayılması, söz konusu para cezalarının verilmesine engel olmayacağı gibi, lisans iptaline de mani değildir. Kanundaki cezaları gerektiren fiillerin birden fazla olması halinde; aralarında irtibat olması durumunda en yüksek cezayı gerektirecek fiilin cezası, irtibat bulunmaması halinde ise her birinin cezası ayrı ayrı uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hisse Devri, Birleşme, Piyasa Payı Sınırlamaları ve Dolaylı Pay Sahipliği

Hisse devri

Madde 42 — Lisans sahibi bir tüzel kişinin sermayesinin yüzde on (halka açık şirketlerde yüzde beş) veya daha fazlasını temsil eden payların, doğrudan veya dolaylı olarak bir gerçek veya tüzel kişi tarafından

edinilmesi ile bir ortağa ait payların tüzel kişilik sermayesinin yüzde onunu aşması sonucunu veren pay edinimleri ve/veya bir ortağa ait payların yukarıdaki oranların altına düşmesi sonucunu veren pay devirleri her defasında Kurul onayına tabidir. Bu hüküm oy hakkı edinilmesi ile hisselerin rehnedilmesi hallerinde de geçerlidir.

Kurul onayı, hisseyi devralan gerçek veya tüzel kişinin, lisans başvurusu sırasında tüzel kişinin ortakları için aranan şartları taşıması kaydıyla verilir. Bu fıkra hükmü, tüzel kişi ortağın yönetim ve denetimini belirleyen sermaye paylarının bir başka tüzel kişiye ait olması halinde, gerçek kişi ortak ya da ortakları kapsayacak şekilde uygulanır.

Herhangi bir hisse devri söz konusu olmasa dahi, mevcut hisseler üzerinde imtiyaz tesisi, imtiyazın kaldırılması veya intifa senedi çıkarılması da, birinci fıkra da öngörülen oransal sınırlara bakılmaksızın Kurul onayına tabidir.

Lisans sahibi bir tüzel kişinin sermayesinin, doğrudan veya dolaylı olarak, yüzde on (halka açık şirketlerde yüzde beş) veya daha fazlasına ya da bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan veya bu hisseler üzerinde intifa hakkı elde eden gerçek veya tüzel kişilerin lisans başvurusu sırasında tüzel kişinin ortakları için aranan şartları taşıması zorunludur.

Bu maddenin uygulanmasında;

a) Lisans sahibi tüzel kişinin ortağı olan bir gerçek kişi ile eşi ve reşit olmayan çocuklarına ve bunların yönetim veya denetim kurulunda bulundukları ya da sınırsız sorumlu ortağı oldukları şirketlere ait hisse ve diğer haklar,

b) Kamu tüzel kişileri hariç olmak üzere, bir tüzel kişi veya (a) bendinde sayılanların, doğrudan veya dolaylı olarak, sermayelerinin yüzde yirmibeş ve daha fazlasına sahip olduğu ortaklıklara ait hisse ve diğer haklar,

tek kişiye ait sayılır.

Hisse devri için yapılacak başvurularda aşağıdaki bilgi ve belgeler talep edilir;

a) Devralacak olanın tüzel kişi olması halinde,

1) Tüzel kişinin ticaret siciline tescil edildiğıne ilişkin sicil belgesi ile tescilin ilan edildiğı Ticaret Sicil Gazetesinin birer nüshası,

2) Tüzel kişiliğı haiz ortakların ana sözleşmeleri,

3) Hisse devri sözleşmesinin bir örneğı,

4) Tüzel kişi ve ortakların mali durumunu gösteren belgeler kapsamında; EK-3 ün 9 uncu maddesinde öngörölen bilgi ve belgeler,

5) Tüzel kişilikte yüzde on veya üzerinde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olan gerçek kişilerin isim ve adresleri ile bunların; EK-3 ün 5 inci maddesinde belirtilen suçlardan dolayı hüküm giymediğini gösterir, son altı ay içinde alınmış adli sicil belgeleri,

6) Tüzel kişinin yönetim veya denetimini belirleyen sermaye paylarının bir başka tüzel kişiye ait olması halinde, gerçek kişi ortak ya da ortakları da kapsayacak şekilde ortaklık yapısına ilişkin bilgi ve belgeler,

b) Devralacak olanın gerçek kişi olması halinde,

1) Hisse devri sözleşmesinin bir örneğı,

2) Gerçek kişinin mali durumunu gösteren bilgi ve belgeler,

3) Gerçek kişinin, EK-3 ün 5 inci maddesinde belirtilen suçlardan dolayı hüküm giymediğini gösterir, son altı ay içinde alınmış adli sicil belgeleri,

4) Gerçek kişinin, Kanun hükümlerine göre lisansları iptal edilen tüzel kişilerde doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya üzerinde pay sahibi olmadıklarını gösterir beyanname.

Bu madde ile getirilen yükümlülükler lisans sahibi tüzel kişilerin ana sözleşmelerinde ve ilgili lisanslarında yer alır.

Kurum, Kurul onayı için gerekli inceleme ve değerlendirme sırasında gereksinim duyacağı ilave bilgi ve belgeleri hisse devrine taraf olan gerçek veya tüzel kişilerden isteyebilir.

Yabancı uyruklu kişiler için bu madde hükümleri kıyasen uygulanır.

Tüzel kişilerin birleşmesi

Madde 43 — Bir veya birden fazla lisans sahibi tüzel kişinin tüm aktif ve pasiflerinin bir bütün olarak lisans sahibi tek bir tüzel kişi tarafından devralınmak istenmesi halinde, birleşme izni hakkında Kurul onayı alınması zorunludur.

Kurul onayı ile birleşmeye izin verildiği takdirde; izin Kurum internet sayfasında duyurulur. İzin verildiği tarihten itibaren yüz gün içerisinde, birleşme işlemi tamamlanmadığı takdirde, verilen izin geçersiz olur. Bu durumda, Kurul onayı ile yeniden izin almaksızın birleşme işlemlerine devam olunamaz.

Birleşme sözleşmesi, tüketicilerin hak ve alacaklarını ihlal eden hükümler ile lisans sahibi tüzel kişinin yükümlülüklerini kaldıran hükümler içeremez. Bir birleşme sözleşmesinde asgari olarak aşağıdaki hususlar hüküm altına alınır;

a) Birleşme için öngörülen aşamalar,

b) Birleşme sonrası hangi lisans sahibi tüzel kişi ya da kişilerin hükmi şahsiyetinin sona ereceği,

c) Devralan lisans sahibi tüzel kişinin birleşme sonrası oluşan sermayesinin, bu Yönetmelikte öngörülen asgari sermayeden az olması halinde; aradaki farkın, devralan lisans sahibi tüzel kişi tarafından, birleşme işleminin tamamlanmasından itibaren yüz gün içerisinde ödeneceğine ilişkin taahhüt,

d) Devralan lisans sahibi tüzel kişinin, birleşme sonucu devralınan diğer tüzel kişi veya kişilerin külli halefi olduğu.

Birleşme izni için Kuruma yapılan başvurularda aşağıdaki bilgi ve belgeler istenir;

a) Birleşme sözleşmesi,

b) Birleşme sözleşmesi tasarısı hakkında, alınmış karar örnekleri,

c) Devralan lisans sahibi tüzel kişinin birleşme sonrası ana sözleşme taslağı,

d) Birleşmeden beklenen amaçları değerlendiren bir rapor.

Bu madde ile getirilen yükümlülükler lisans sahibi tüzel kişilerin ana sözleşmelerinde ve ilgili lisanslarında yer alır.

Piyasa payı sınırlamaları ve dolaylı pay sahipliği

Madde 44 — Lisans sahibi tüzel kişiler, ilgili mevzuatta öngörülen piyasa payı sınırlamaları dahilinde faaliyetlerini yürütmekle yükümlüdür. İlgili mevzuatta öngörülen piyasa payı sınırlarının aşıldığının tespiti halinde Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca işlem yapılır.

Lisans sahibi bir tüzel kişiye gayri kabili rücu olarak sağlanan proje finansmanı kapsamında, bankalar ve/veya finans kuruluşlarının lisans sahibi tüzel kişinin ödemelerde temerrüde düşmesi hali gibi kredi sözleşmesi hükümleri gereği olarak tüzel kişi üzerinde kontrol oluşturduğu ve/veya iştirak ilişkisinin olduğu hallerde, ilgili mevzuatta öngörülen piyasa payı sınırları aşıldığı takdirde, bu bankalar ve/veya finans kuruluşlarına söz konusu ihlalin giderilebilmesi için Kurul tarafından bir yılı aşmamak üzere süre verilir. Bu süre Kurul kararıyla altı ay uzatılabilir.

Kamu tüzel kişileri hariç olmak üzere, gerçek veya tüzel bir kişinin, piyasada faaliyet gösteren lisans sahibi bir tüzel kişinin veya lisans başvurusunda bulunmuş bir tüzel kişinin sermayesindeki dolaylı pay sahipliğinin tespitinde aşağıdaki esaslar uygulanır;

a) Lisans sahibi tüzel kişinin sermayesinde pay sahibi olan veya payı devralacak tüzel kişiler ile varsa bu tüzel kişilerin ortaklarının ortaklık yapıları, aşağıya doğru, gerektiği takdirde, gerçek kişileri de kapsayacak şekilde tespit edilir.

b) Lisans sahibi bir tüzel kişinin sermayesinde tüzel kişi ortakları aracılığı ile oluşan dolaylı pay sahipliği oranı, iştirak oranlarının çarpılması suretiyle hesaplanır. Aynı gerçek veya tüzel kişinin ara kademelerde yer alan tüzel kişilere doğrudan iştiraki bulunması halinde, söz konusu doğrudan iştirak oranı, müteakip çarpım işleminden önce, o kademeye kadar ulaşılan orana ilave edilir.

c) Bir gerçek kişiye ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, bu gerçek kişi ile eş ve çocuklarına, bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklara veya bu kişi veya ortaklıkların ayrı ayrı veya birlikte sermayesini veya yönetimini kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte dikkate alınır. Tüzel kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde de bunlara ait paylar ile bunların sermayesini veya yönetimini kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte hesaplanır.

Lisans sahibi bir tüzel kişinin sermayesinde pay sahibi olan tüzel kişilerin sermayeleri ile ilgili olarak yapılacak dolaylı el değiştirme gibi dolaylılık tespit ve değerlendirmeleri, ilgili mevzuatta aksi öngörülmedikçe, lisans sahibi tüzel kişinin sermayesi yerine tüzel kişi hissedarın sermayesi esas alınarak üçüncü fıkradaki hükümlere göre yapılır.

Doğal gaz piyasa faaliyeti yapan herhangi bir tüzel kişi, kendi faaliyet alanı dışında faaliyet gösteren tüzel kişilerden sadece bir tanesine iştirak edebilir. Ancak ayrı bir şirket kuramaz. Kendi faaliyet alanında, faaliyet gösteren hiç bir tüzel kişiye iştirak edemez ve şirket kuramaz. Ancak, iştirak ettiği tüzel kişi üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak o tüzel kişinin sermayesinin veya ticari mal varlığının yarısından fazlasını veya oy haklarının yarısından fazlasını kullanma hakkına ya da denetim kurulu, yönetim kurulu veya tüzel kişiyi temsile yetkili organların üyelerinin yarıdan fazlasını atama hakkına ya da işlerini idare etme hakkına sahip olamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yönetişim, Mücbir Sebepler, Asgari Sermaye Miktarı

Kurulun görüşünün alınması ve yönetim

Madde 45 — İlgili mevzuatın uygulanmasında ortaya çıkan belirsizlikler ya da yorum farklılıklarının giderilmesi amacıyla Kuruma başvurulabilir.

Aynı veya benzer bir konuda birden çok tüzel kişinin Kuruma başvurması halinde, piyasada konuyla ilgili olarak faaliyet gösteren diğer tüzel kişilerin görüşleri de alınmak suretiyle bir değerlendirme raporu hazırlanır. Değerlendirme raporu hakkındaki Kurul kararına uygun olarak gerekli işlem yapılır.

Kurum, piyasanın daha verimli işlemlerini teminen yapılacak düzenlemeler açısından piyasada yer alan ilgili tüzel kişilerin görüş ve değerlendirmelerini almak suretiyle bir yönetim raporu hazırlar. Yönetişim raporu, otuz gün süreyle Kurum internet sayfasında yayımlanır. Bu süre zarfında, tüzel kişilerden rapor hakkında alınan görüşler de Kurum internet sayfasında yayımlanır. Sürenin bitimini izleyen on iş günü içerisinde, iletilen görüş ve öneriler dikkate alınmak suretiyle nihai hale getirilen yönetim raporu Kurula sunulur. Rapor hakkında alınacak Kurul kararına uygun olarak gerekli işlem yapılır.

Mücbir sebepler

Madde 46 — Bir olayın mücbir sebep hali sayılabilmesi için; olaydan etkilenen tarafın gerekli özen ve dikkati göstermiş ve önlemleri almış olmasına karşın önlenemeyecek, kaçınılamayacak veya giderilemeyecek olması ve bu durumun etkilenen tarafın ilgili mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmesini engellemesi gerekir.

Mücbir sebeplerin gerçekleşmesi halinde, mücbir sebeplerin etkileri giderilinceye kadar, lisans sahibi bir tüzel kişinin ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülükleri etkilendikleri oranda Kurul kararıyla ertelenebilir. Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilemeyeceğinin anlaşıldığı hallerde, Kurul, tüzel kişinin yükümlülüğünün kaldırılmasına da karar verebilir. Yükümlülüklerin ertelenmesi veya kaldırılması kararının verilebilmesi için, lisans sahibi tüzel kişinin mücbir sebebin başlama tarihini, mahiyetini, yükümlülüklerine olan etkilerini ve mümkün olması halinde etkilerin tahmini giderilme süresini içeren başvurusunu, mücbir sebebin başlama tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde Kuruma yazılı olarak bildirmesi zorunludur. İletim ve dağıtım faaliyetlerine ilişkin yükümlülüklerin kaldırılması talep edilemez.

Asgari sermaye miktarı

Madde 47 — Her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan EK-4’de belirtilen asgari sermaye miktarları o yıl için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır.

ALTINCI BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Geçici Madde 1 — 2002 yılı için geçerli olacak lisans alma, yıllık lisans, lisans yenileme, lisans tadili ve lisans sureti çıkartma bedelleri, 2002 yılı Eylül ayı sonuna kadar Kurul tarafından belirlenerek Resmî Gazete’de yayımlanır ve Kurum internet sayfasında duyurulur.

Yürürlük

Madde 48 — Bu Yönetmelik, 2/11/2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 49 — Bu Yönetmelik hükümlerini Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanı yürütür.